

Експортне фінансування. Можливості для модернізації економіки України та розвитку експортних галузей країни

У засіданні під такою назвою, що відбулося 9 грудня в Посольстві Угорщини в Україні, взяли участь співробітники відділу грошово-кредитних відносин Інституту економіки та прогнозування НАН України.

Надзвичайний і Повноважний Посол Угорщини в Україні пан Ерно Кешкенй підкреслив, що тема, запропонована для обговорення, є дуже важливою і актуальною саме для подальшого розвитку економіки України з урахуванням досвіду зарубіжних колег і насамперед найближчої країни – сусідки Угорщини.

Директор з розвитку бізнесу в Східній Європі і Центральній Азії Угорського Експортно-Імпортного Банку і Угорського ЗАТ зі страхування експортних кредитів Угорщини Віктор Беркі розповів про угорський досвід експортного фінансування, наголосивши, що саме експорт є головною рушійною силою зростання угорського ВВП. Це забезпечується завдяки інтегрованій системі підтримки зовнішньої торгівлі та економіки. Окремо доповідач спинився на тих законодавчих актах та постановах уряду, якими в Угорщині регулюється саме ця сфера діяльності та її відносини з державою. У доповіді також докладно було проаналізовано, яким чином в Угорщині побудована система експортно-кредитних агентств. Важливими інструментами для реалізації завдань агентств є емісія цінних паперів на угорському та міжнародних ринках, кредитні угоди з комерційними банками, а також кредити, депозити і свопи на міжбанківському ринку, при цьому одним із найважливіших завдань є здешевлення ресурсів. Основна стратегія угорського Ексіма, за В.Беркі, полягає у:

- підтримці покупців угорських компаній-експортерів;
- фінансуванні щодо розширення і створення потужностей в економіці Угорщини, в т.ч. з метою подальшого експорту;
- збільшення можливостей кредитування Угорської банківської системи.

Серед нових інструментів, які сприяють фінансовому зростанню, називались внутрішні інвестиційні фонди та міжнародні інвестфонди, зокрема Китайсько-Угорсько-Центрально-східноєвропейський Фонд інвестицій і співробітництва та Казахстансько-Угорський сільськогосподарський інвестиційний фонд.

Радник голови Правління Ексімбанку України Борис Соболев, зокрема торкнувся питання ефективності та необхідності створення ЕКА. «Створення Експортно-кредитного агентства (ЕКА), – наголосив він, – є важливим елементом перебудови системи, успадкованої Україною від командно-адміністративного розподілу фінансової допомоги суб'єктам господарювання. Ця перебудова уже давно є перестиглим елементом загальногосподарського реформування та відповіддю на вимоги, що виникають у нашої країни в зв'язку із угодами з ВТО та ЄС. За даними МЕРТ, щороку протягом 2007–2015 років Україна витратила за всіма каналами надання підтримки своїм суб'єктам господарювання від 4 до 8% ВВП, що становить близько 10 млрд дол. США щорічно. При цьому 90% цієї суми іде на сировинні та енергетичні галузі, збиткові державні підприємства.

Створення ЕКА затягується через неймовірно високу волатильність кадрів у відповідних підрозділах уряду і зниження рівня його професійної підготовленості. Незважаючи на законопроект 2142а, підготовлений і рекомендований профільними комітетами Верховної Ради України до другого і остаточного читання, чиновники з МЕРТ станом на кінець грудня 2016 року висунули альтернативний законопроект, що є порушенням Закону про регламент Верховної Ради України. Створюється штучна перешкода для того, щоб промисловий сектор України з високою доданою вартістю не отримав ефективної підтримки від держави в 2017 році.»

Бар'єрам і потенціальним можливостям фінансової підтримки українських експортерів присвятив свою доповідь старший науковий співробітник відділу грошово-кредитних відносин Інституту економіки і прогнозування НАН України, к.е.н. Євген Бублик. На його думку, безсистемний і недбалий підхід до стимулювання експорту в Україні є основною причиною його якісної і кількісної деградації. Попри складну ситуацію для українського експорту на світових ринках зберігаються значні перспективи для просування товарів з високою доданою вартістю при орієнтації на ринки, що розвиваються, з мільярдами споживачів країн Африки, Азії, Індії. Для подолання негативних тенденцій необхідно посилити інституційне забезпечення розвитку зовнішньої торгівлі України, розробити стратегію розвитку експорту, законодавчо закріпити основні елементи механізму держпідтримки експорту, створити відсутні інститути.

Експерт з питань міжнародної торгівлі, к.е.н. «CMD Ukraine» Ігор Гужва ознайомив присутніх із концептуальними основами формування і організації зовнішньоторгової політики України». Зокрема, в умовах загострення конкуренції на міжнародному ринку за доступ до сировинних джерел і ринків збуту готової продукції вкрай важливо звернути увагу органів державного управління на необхідності оперативного й адекватного реагування на нові можливості і потенційні виклики на шляху економічного розвитку та інтеграції у світове господарство.

На його думку, враховуючи чутливість і важливість експорту в структурі ВВП, а також беручи до уваги об'єктивні бар'єри на шляху виходу на міжнародні ринки товарів і послуг, було би доцільним зосередити зусилля всіх гілок державної влади, бізнес-асоціацій, незалежних експертів на негайній організації ряду заходів для усунення тарифних, бюрократичних і фінансових бар'єрів у реалізації зовнішньоекономічної діяльності. А саме на: формуванні мережі зарубіжних торгових представництв України; створенні експортно-кредитного агентства, розвитку механізму обміну інформацією; підвищенні якості підготовки кадрів і забезпеченні спеціалізованої економічної аргументації управлінських рішень.

У обговоренні взяли участь також президент Українського товариства фінансових аналітиків Юрій Прозоров, голова правління Агентства із рефінансування житлових кредитів Сергій Волков, член Клубу банкірів Валерій Суксін, радник із зовнішньоекономічних питань Посольства Угорщини в Україні, президент Міжнародного трейд-клубу Андраш Кадар та інші.